తల్లి పేగూ, పిల్ల వేరూ

పక్కింట్లోంచి మళ్ళీ కేకలు వినిపించాయి. నేనూ మేరీ ఒహరి మొహం ఒహరు చూసుకున్నాం. ఈ మంగమ్మకేం బుద్ధొచ్చినట్టు లేదు. తానా ఒంటరిది. అటువైపు వాళ్లా? తమ్ముడూ, పెళ్ళాం, పిల్లలూ మొత్తం నలుగురు. ఆవిడ తమ్ముణ్ణి కష్టపడి చదివించిన మాట నిజమే. పెళ్లి చేసి పంపించిన మాటా కరెక్టే. ఆనాడే కాదు, ఈనాడూ వాళ్ల నుంచి పైసా ఆశించింది లేదు. ఒక్క పూటైనా వచ్చి వండి పెట్టమని బతిమాలింది లేదు.

"మాతో వచ్చి ఉండవే అక్కా" అని తమ్ముడన్నాడంటారు.

"వాడి పెళ్ళాం అలా అననిస్తుందా" అని పెదవి విరిచేస్తారు కొందరు.

ఏం జరిగిందో మాకు అనవసరం. మాకు తెలిసింది మాత్రం ఆ ఇల్లూ ఆ ఊరూ మంగమ్మ విడిచి వెళ్ళదని. ఆ వీధి చివరి శివాలయం ఆవిడకి అర్థమూ ప్రాణమూ.

ఇరవై ఏళ్ళ కిందట జరిగిందిట అది. వాళ్ళాయన పత్రి కొయ్యడానికి మారేడు చెట్టెక్కి

పడిపోయాడట. పెద్ద దెబ్బే తగిలి, సెప్టిక్ అయి మరో పది రోజులకి కన్ను మూశాడట.

ఇప్పుడా చెట్టు కింద గుండ్రని సిమెంటు చప్టా ఉంది. మంగమ్మ రోజూ అక్కడికి వెడుతుంది. ఏదో ఓ సమయంలో ఓ అరగంటసేపు అక్కడ కూచుని ఇంటికి వస్తుందిట.

మొగుడు పోయినా ఆవిడకి డబ్బుకేమీ ఇబ్బంది లేదట. ఆవిడ మామగారు ఉన్నవాడే కాక, మనసున్న వాడు కూడానట. తమ్ముణ్ణి దత్తతకి తీసుకుందని ఏమాత్రం కక్ష కట్టలేదు. ఇల్లూ పొలమూ కోడలి పేర రాసి మరీ కాలం చేశాడట.

పొద్దున్నే తెల్లారనివ్వదు మంగమ్మగారు. తలారా స్నానం, మనసారా ధ్యానం. ఒక్కర్తెగాని హడావిడికేం తక్కువ? ఉపవాసాలు అభిషేకాలూ సరేసరి.

తిరగలి పట్టుకు కూచుని ఇప్పటికీ విసురుకుంటూ ఉంటుంది. రోలూ రోకలీ ఉపయోగిస్తూంటుంది, ఏదైనా దంచుకోవాలంటే.

ఆవిడకి దాసీ మనిషి అవసరమున్నట్లు కూడా లేదు. ఏ పని చేసినా పెద్దగా చప్పుడు చెయ్యడం ఆవిడకలవాటు. దాంతోపాటు ఊరెగిరిపోయే గొంతుక కూడాను.

ఆ పక్కింట్లో దిగిన మాకు మొదట్లో గొప్ప ఇబ్బంది అయేది. ఏ పని చేస్తున్నా నోరలా వాగుతూ ఉండవలసిందే. దాంతోపాటు అప్పుడప్పుడు పాట కూడా జోడిస్తూ ఉంటుంది. ఆ గొంతుక ఏమాత్రం బాగుండదు. అలా అని ఆ స్వరం ఆపడమనేది జరగదు. ఏ చంద్రశేఖరాష్టకమో అలా గొంతెత్తి గానం చేస్తూనే ఉంటుంది.

వీటితో పాటు మరో అవలక్షణం కూడా. విపరీతమైన మడీ, ఆచారమూ. ఎవరెక్కడ ముట్టుకుని ఆవిడ మడిని కొల్లగొట్టుకుపోతారో అని ఆవిడ భయం.

"దూరం.... దూరం" అని అరవడం ఆవిడ కలవాటు.

"తెలియక దిగేం. ఆ పొరుగున ఇక ఉండలేమండీ" అని మా మేరీ ఎన్నిసార్లు గోల పెట్టిందో! మత మౌఢ్యాన్ని కాదని హాయిగా బతుకుతున్నాం.

ఒక కులం, మతం కానివాళ్ళం రిజిస్టర్డు మేరేజి చేసుకున్నాం.

అయినవాళ్ళకి దూరం అయినా, మేమిద్దరం బాగా దగ్గరైనాం. బాగా ఫార్వర్డని మా నమ్మకం. మేమిద్దరం ఉద్యోగస్థులం. ఎంతో ఖర్చు పెట్టి ఎలాగో ఒకే ఊళ్ళో చేరి బండి లాగిస్తున్నాం. కాన్వెంట్‌లో వేశాం మా మెట్టిల్దాని. దానికి దగ్గరగా ఎలాగో ఈ వాటా సంపాదించాం. ఇది దొరకడానికే మా తాడు తెగింది.

పక్కింట్లో ఉన్నవాళ్ళు కూడా మాకు నచ్చాలంటే ఎలా కుదిరేను! కాని, "దూరం.... దూరం...' ' అంటూ మనుషుల్ని దూరం చేసుకునే ఈ మంగమ్మ ప్రభావాన్ని ఎలా తప్పించుకోవడం?

"పిల్ల పాడైపోతుందేమో" అనే మేరీ భయమే నాది కూడా.

చిన్నప్పట్నుంచే పిల్లలకి మంచీ చెడ్డా స్పష్టంగా తెలియాలి. దాని వ్యక్తిత్వ వికాసానికి తగిన మోరల్ సపోర్ట్ ఉంటే మంచిది. మంగమ్మ ఇన్‌ఫ్లూయెన్సుకి లోనైతే పిల్ల ఇంకెందుకైనా పనికొస్తుందా?

వేరే వాటా కోసం మేం ఎవరి ముట్టుకు వాళ్లం గట్టి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాం. అంత సులువుగా దొరికి చస్తేనా!

ఇంతలో ఓ చిత్రమైన సంఘటన జరిగి మా నమ్మకాన్ని చెదరగొట్టింది.

ఈ రోజు కరెంటు బిల్లు కట్టడానికని హాఫ్‌డే లీవ్ పెట్టాను. ఇంటికొచ్చి తాళం తీస్తూంటే మంగమ్మ గొంతుక వినపడింది.

"ఏం ఉద్యోగాలో ఏం లోకమో... కడుపున పుట్టిన పిల్లల్ని ఇలా గాలికొదిలేసి ఈ తల్లిదండ్రులు ఉద్ధరించేదేమిటో?" ఆ గొంతుకతోపాటు బ్యాండుమేళంతో సన్నాయి వాద్యంలా "డాడీ, నేనిక్కడున్నాను, ప్లీజ్ కమ్ హియర్" అనే స్వరం వినిపించి గతుక్కుమన్నాను. ఆ గొంతుక మా అమ్మాయి మెటిల్డాది.

తీస్తున్న తాళం వేసేసి ఆ వైపు పరిగెత్తేను. పక్కింట్లో మంగమ్మ ఒళ్లో అది పడుకుని ఉంది. తర్వాత జరిగింది తెలిసింది.

స్కూల్లో ఉన్నప్పుడే మెటిల్డాకి బాగా జ్వరం వచ్చిందిట. ఎంతో భయం వేసిందిట. ఏమీ తోచలేదట. రిక్షా కట్టించుకుని ఎలాగో అలా ఇల్లు చేరిందిట.

గుమ్మంలోనే కళ్ళు తిరిగినట్లై కూలబడిపోయిందిట. ఆ మర్నాడు కార్తీక సోమవారం అని బండెడు పూజాసామగ్రి పట్టుకుని అప్పుడే మంగమ్మ రిక్షా దిగిందిట.

ఆదరాబాదరా ఆ సరుకులోపల పెట్టించి మా అమ్మాయిని ఎత్తుకుని తీసుకుపోయిందిట.

నోరు అలా వాగుతూనే ఉంది గాని, మంగమ్మ తక్షణం ఆదుకోవడం మానలేదుట - మెటిల్డా ఒకటే చెప్పడం.

అప్పటికప్పుడు ఏదో కషాయం కాచి ఇచ్చిందట. ఏదో మందు తలకి రాసి మర్దనా చేసిందట.గంధప్పట్టు వేసిందిట.

వద్దని ఎంత బలవంతపెట్టినా కాళ్ళు పడుతూనే ఉందిట. దిష్టి కూడా తీసిందట.

దాంతో పాటు మమ్మల్నిద్దర్నీ తిడుతూనే ఉందిట. "తెల్లారితే చచ్చినంత పనుంది. ఇప్పుడిలా తగలడింది. ఈ గుడ్డలు తడుపుకోవాలి. ఇల్లంతా శుద్ధి పుణ్యాహవచనం చేసుకోవాలి. కర్మ" అంటూ ఏదేదో గొణుక్కుంటూనే ఉందిట.

ఇవన్నీ మాకిద్దరికీ చాలా అభ్యంతరకరంగా తోచాయి. కాని, ఆ సేవాస్పర్శతో పులకించిన మా మెటిల్డా అభిప్రాయం వేరు.

"మమ్మీ అయినా నాకెప్పుడూ ఇలా చెయ్యలేదు డాడీ."

ఆపదలో ఉన్న పిల్లని ఆదుకుంది కదా అని మా మేరీ థ్యాంక్సు చెప్పడానికి వెళితే, "చాల్లే - ఎలా అయితేనేం కన్నావు పిల్లని. మీద మీదకు రాబోకు. దూరం, దూరం" అని విసిరికొట్టింది.

ఏం పొగరుమోతు ఈ మంగమ్మ! ఎవరి అభిప్రాయాలు వాళ్ళకుంటాయి. పెడితే తింటారుగాని కొడితే పడరుకదా!

నిష్ఠానియమాలు శరీరానికేగాని మాటకి ఉండవా యేం? పెంచి పెద్ద చేసి, పెళ్ళి చేసిన తమ్ముడు అతడెవడోగాని దేశాలు పట్టిపోయాడంటే పోడా మరి!

ఇంతకీ ఈవిడింత "దూరం... దూరం..." అంటున్నా దగ్గిర దగ్గిరగా జరుగుతున్న ఈ చుట్టుపట్ల మూఢ ప్రజని అనాలి. లేపోతే ఆ వీధి వీధికంతటికీ ఈవిడొక్కర్తే పెద్ద దిక్కా?

ఓ వారం చెప్పినా, వర్జ్యం చెప్పినా, ముహుర్తం పెట్టించుకోవాలన్నా, మంత్రం వేయించుకోవాలన్నా, రక్షరేకు కట్టించుకోవాలన్నా ఈవిడొక్కర్తేనా వాళ్లకి కనపడిందీ!

పోనీ, ఇవన్నీ పిచ్చి నమ్మకాలని కొట్టిపారేద్దాం. ఈవిడ కొచ్చినన్ని ఊరగాయ రకాలు ఈ ఊళ్ళోనే ఎవరికీ రావట.

ఓ చక్కిలాలు చుట్టినా, ఓ మినపసున్ని కలిపినా అది నోట్లో వేసుకుంటే ఆ రుచి ఆ జన్మంతా ఉంటుందని పేరు.

ఇంతెందుకూ?

ఏ ముష్టివాడూ ఆ గుమ్మంలోంచి వట్టి చేత్తో వెళ్ళడే!

చేత్తో ఏం పెట్టినా నోటితో మరి రెండు వడ్డించక మానదే!

"ఇదిగోరా అబ్బీ, ఆ మధ్య చలిమిడి బావుందన్నావు కదా, మరికాస్త ఏలగ్గుండ కలిపి, నూపప్పు వేసి, మెదాయించి చేశాను. ఉపవాసముండి సాయంకాలం ప్రసాదంగా తిన్నాను.

ఒక్కర్తిని ఎంతకని మింగుతాను? మీకందరికీ ఇద్దామనే కిలో బియ్యం నానబెట్టి పిండి చేశాను. ఇదిగో - అఘోరించండి. అలా మీద మీదకి వస్తారేం? తగిల్తే కళ్ళు పోతాయని ఆ మాత్రం తెలీదూ. నేనే ఉండలు చేసి విసురుతాను. జోలె సరిగ్గా పట్టండి. అయ్యో - అయ్యో... ఆ ముసిలి పీనుగ అలా పక్కకి ఒరిగిపోయాడేం? పట్టుకోరేం పిచ్చి సన్నాసిని. ఉండండుండండి. ఇన్ని మజ్జిగనీళ్ళు తెస్తాను. రేకు గ్లాసు పట్టండి. హమ్మయ్య, లేచాడు కదా? మాయమేళం... అరుగు అరుగంతా మైల చేసి పారేశారు. బాల్చీడు నీళ్లు పోసి కడిగినా శుభ్రపడదు. కర్మ - ఏం చేస్తాం?"

మెటిల్డాని ఆదుకున్న తీరుతో ముగ్ధులమై మరింతగా మంగమ్మను గమనిస్తే, అప్పుడప్పుడు చెవిలో పడే ముక్కలు ఇలాంటివే.

అలా పరిశీలించగా ఇంకా కొన్ని విషయాలు తెలిశాయి. ఉంటున్న ఆ చిన్న కాంపౌండు ఇల్లు కాక, దాని కెదురుగా ఉన్న పెద్ద పెంకుటిల్లూ ఆవిడ పేరనే ఉందట.

ఆ పెద్దింటి అద్దె ఏ నెలకా నెల తమ్ముడి పేర పంపించేస్తుందిట.

"నేనా ఒంటరిదాన్ని. వాడా పిల్లలు గలవాడు. వాళ్ళిద్దరి సంపాదనతో పాటు పిల్లలిద్దర్నీ ఏవో పనులకి పెట్టి సంపాదించుకున్నా వాళ్ళకి చాలవు. ఏం చేస్తా, కర్మ" అంటుంది మంగమ్మ.

ఆవిడ మరదలు సరోజ గురించి కూడా కొంత భోగట్టా తెలిసింది. ఏ విధంగా చూసినా వీళ్ళిద్దరికీ చుక్కెదురు. మరి అలాంటి సంబంధం ఎలా చేసుకుందో ఏమో!

సరోజదంతా మెగా సూపర్ స్టైల్. ఎప్పుడో బాబ్డ్ హెయిర్ చేయించేసుకుంది. పొరపాట్న కూడా చీరలు కట్టదు. ఇంట్లో కూడా కూలింగ్ గ్లాసెస్‌ని తియ్యదు. పిల్లల్తో అయినా ఇంగ్లీషు తప్ప మాట్లాడదు.

ఎక్కడున్నవారక్కడే ఉంటే ఈ కథే కండకపోను. పెద్ద పెంకుటింటిని పడగొట్టి రీమాడల్ చేయించుకుందామనే బుద్ధి పుట్టినట్టుంది.

లాంగ్ లీవ్ పెట్టి పట్నం వచ్చేశారు, పిల్లల్తో సహా.

మంగమ్మ ఉన్న చిన్న ఇంట్లో ఏం ఉండగలమని హోటల్లో దిగేరు. ఆ సంగతి విని ఆవిడ ఏం కుమిలి పోతుందో అనుకున్నాం. కాస్త చనువయింది కదా, ఆవిడ నాతో అంటుందీ:

"పోనిద్దూ బాబూ.... వాళ్ళకెక్కడ సదుపాయంగా ఉంటే అక్కడే ఉండనీ. కలుసుకోవాలీ అనుకుంటే మార్గాలే లేవాయేం? పిల్లల కోసం చేగోడీలూ బందరు లడ్డూలూ చేసి నేనే పట్టుకెడితే

పోలా? ఇలాంటి వంటే మా షణ్ముఖానికెంత ఇష్టమో."

షణ్ముఖం అనేది కాస్త అరుదైన పేరు కదా, నాతో ఆ రోజుల్లో క్రికెట్ ఆడే ఓ పొడుగాటి వ్యక్తి కళ్లముందు మెదిలాడు.

"ఎలా ఉంటాడేం మీ తమ్ముడు" అని అడిగితే మంగమ్మ ఓ పాత ఫోటో తీసుకొచ్చి చూపించింది.

సందేహం లేదు, వి. షణ్ముఖరావు నా ప్లేమేటే!

వెంటనే హోటల్‌కెళ్ళి వాణ్ణి పట్టుకున్నాను.

"ఇలా వేరే దిగడం ఏం బావుందేయ్" అనే మాటకి తప్ప ఏది అడిగినా సరదాగా మాటాడుతూనే ఉన్నాడు. వేషభాషల్లో వికారం విస్మరించగలిగితే సరోజ కూడా బాగానే మాటాడింది.

ఇంతకీ మంగమ్మ వెళ్ళకుండానే వాళ్ళిక్కడికి వచ్చారుట. నేనప్పుడు ఇంట్లో లేను.

మేరీ పూసగుచ్చినట్లు జరిగిందంతా చెప్పింది.

"మీరు అక్కడికి వచ్చేస్తే ఖర్చు కలసివస్తుంది కదా, వదినా" అని సరోజ అంటే, మంగమ్మ వినీ విననట్లు ఊరుకుందిట.

షణ్ముఖం మాత్రం ఊరుకోలేదట.

"నీ ఒంటికి ఏదైనా వస్తే చెయ్యలేదని లోకం నన్ను ఆడిపోసుకుంటుంది. కాస్త ఆలోచించవే అక్కా! నీకేదైనా చికాకు చేస్తే ఉన్న ఉద్యోగాలు మానేసి అంత దూరం నుంచి మేం పరిగెత్తుకురాలేం కదా?"

మంగమ్మ పకపక నవ్విందిట.

"ఒరే తమ్ముడూ ఎంచుకున్న జీవిత విధానాన్నిబట్టే సాధారణంగా ఎవరి ఆరోగ్యాలైనా ఉంటాయి. నాకు ఏభై అయిదు పైబడిన మాట నిజమే. కానీ, నేను వాడే తిరగలిరాయిలాగే నేనూ అట్టే చెక్కుచెదిరినట్టు లేదు. మీరు వాడుతున్న గ్రైండర్లు, కుక్కర్లు లాగే మీకిద్దరికీ ఏవేవో రిపేర్లు. నీకు బీపీ, నీ పెళ్ళానికి సుగరూ. సరిపోయే స్థిరాస్తి ఉండి కూడా తెల్లారి లేచింది మొదలు ఏ అర్ధరాత్రి వరకో ఎప్పుడూ మీలాంటి వాళ్ళకి ఉరుకులూ పరుగులూ. మీరెలాగ తగలబడ్డారు. పిల్లల్ని చూడబోతే కళ్ళల్లో ఉన్నాయి ప్రాణాలు. ఏదో ఉద్ధరిద్దామనుకుని వాళ్ళని ఇరుకున పెట్టకండి. నాకు మీరు చేసేదేమిటి మీ మొహం? ఎలాగా పెద్ద సెలవు పెట్టేరంటున్నారు. ఏకంగా రాజీనామా చేసేసి హాయిగా ఇక్కడి కొచ్చెయ్యండి. నేనే అందరికీ ఇంత వండి పడేస్తాను."

ఇలాంటి తీర్పులకి సరోజ సిద్ధంగా లేదు. వదినగారిని పట్టుకు దులిపేసిందిట.

"ఎప్పుడో బీసీ నాటి మనిషివి. మడీ మైలా తప్ప మరో ప్రపంచం ఉందని ఎరగని నూతిలో కప్పవి. నీకేదో చేద్దామనుకోవడం మా బుద్ధితక్కువ. నీ తమ్ముడికి అలాంటి బుద్ధులు రాకపోవడం నా అదృష్టం. పదండి, ఇంకా చూస్తారేం? కదల్లేం కుర్ర వెధవల్లారా."

మంగమ్మ మారు మాటాడలేదు.

వాళ్ళు తిరిగి వెళ్ళిపోయే టాక్సీలో రెండు బుట్టల ఫలహారాలు మాత్రం పెట్టించిందిట. బలవంతాన.

పొలాలన్నీ ఆవిడ పేరనే ఉన్నాయి. మాటమాత్రమైనా చెప్పకుండా భూమి అమ్మకానికి పెట్టేరు.

పెద్దింట్లోని అద్దె వాళ్ళని వెళ్ళగొట్టేశారు. దాన్ని నేలమట్టం చేసే ప్రయత్నాలూ జరుగుతున్నాయి. ఈవిణ్ణి కూడా వెళ్ళగొట్టి, ఈ చిన్నిల్లు కూడా ఆక్రమిద్దామని ఉద్దేశం."

మేరీ ఏం చెబితే నేనేం చెయ్యగలను? దొంగలు రాజ్యాలేలుతున్న పిదపవ్యవస్థ మనది. అయినా, ఊరుకోలేక మంగమ్మతో ఓ మాట అని చూశాను.

"ఏమైతే అయింది, పొరపాట్నైనా మీరీ ఇంటి నుంచి కదలకండి మంగమ్మగారూ."

"అలాగేలే, ఆ కబురు కొంచెం దూరం నుంచే చెప్పొచ్చుగా, మీది మీదికి రావాలాయేం? ఏమిటీ, నన్నీ ఇల్లు కదలొద్దన్నావా? నేనెలా కదుల్తాను, పిట్టలన్నీ ఎక్కడికి ఎగిరిపోయినా తిరిగి రావడానికి కుదురైన గూడంటూ ఒకటి ఉండాలి కదా. ఎంత తప్పు చేసిన పిల్లలైనా తిరిగొస్తే సేదతీరడానికి అమ్మ ఒడి లాంటిది ఒకటి ఉండాలికదా పెద్దవాళ్ళయితే తెలివి మీరిపోయి తప్పుకున్నారుగాని, ఆ పిల్లవెధవలు చాటుమాటున ఆంటీ - ఆంటీ అంటూ ఎన్నిసార్లు ఇక్కడికొచ్చి నన్ను చుట్టబెట్టుకున్నారో, ఎన్ని రకాలు చేసి పెట్టానో, ఎన్ని కథలు వినిపించానో, ఎన్ని పాటలు నేర్పించానో! పిల్ల వేరుకి ఒకరు చెప్పాలా? ఎక్కడ తడి ఉంటే అక్కడ వెతుక్కు మరీ చేరుకుంటుంది. ఆ వెధవలకి మీద పడి తొక్కే రక్త సంబంధం ఉంది మరి, స్నానాలు చెయ్యలేక చస్తున్నానుకో."

మేం మాత్రం మంగమ్మగారి పక్కవాటా ఖాళీ చేసే ప్రయత్నాలు మరి చెయ్యలేదుజ

నీతీ నియమం లేని ఈ లోకంలో ఏదైనా దొరుకుతుంది, మంచి పొరుగుతప్ప.

ముఖ్యంగా మా పిల్లకు అది మరీ అవసరం.

అయాచితంగా అభించినదాన్ని మేమెందుకు వదులుకోవాలి?

(ఇండియా టుడే మాసపత్రిక 26 ఆగస్టు 1997)